JOURNAL DU DÉPARTEMENT DE LA FRISE.

DAGBLAD VAN HET DEPARTEMENT VRIESLAND.

LUNDI, le 20 Septembre 1813. (No. 263.) *MAANDAG, den 20 September 1813.*

INTERIEUR.

Le baron de l'Empire, chevalier de la légion-d'Honneur, préfet du département de la Frise, prévient ses administrés que le département de la Frise devant fournir un contingent à la marine sur la classe de 1813, les conscrits de cette classe ont la faculté de présenter pour suppléans des hommes au dessous de la taille de 5 pieds, pourvu qu'ils ayent 1 mètre 542 millimètres (4 pieds 9 pouces), et qu'ils ne soient pas au dessus de l'âge de 24 ans.

Leeuwarde, le 18 septembre 1813.

Le préfet de la Frise,
J. G. VERSTOLK.

PARIS, *le 12 Septembre.*

Des Anglais qui demeurent à Trouville, entre Bar en Ligny (Meuse), ont construit un navire terrestre dans le goût nautique, avec lequel ils parcourent la superbe route qui conduit de l'une à l'autre de ces villes. C'est une machine avec poupe et proue, que le vent met en action. Elle est posée sur quatre roues très-basses. A l'avant et à l'arrière se trouve un siége pour deux pilotes directeurs; un mécanisme bien combiné au-dessous de la voiture, fait prendre aux roues la direction nécessaire et voulue. Voilà pour le corps; passons aux agrès: plusieurs mâts garnis de haubans, une infinité de cordages, trois vergues ayant chacune une voile fort élevée, dont une latine, des poulies pour carguer ces voiles ou les mettre au vent, ou bien changer leurs ris, forment l'attirail aérien. Quand le vent est bon, on peut faire quatre lieues dans une heure; quand il est contraire, ou que le calme empêche de voguer, on attele un cheval à la voiture pour la conduire à la remorque (elle est très-légere et roule facilement). Mais parfois les agrès effarouchent les chevaux; ceux-ci mettraient alors en péril l'équipage et les passagers, si des ancres de miséricorde ne faisaient vite le même office que ceux de mer, en mordant la terre. Cette machine est curieuse, mais elle est très-incommode pour voyager, et elle ne peut être employée que par de riches oisifs et comme amusette.

(Journal de Paris.)

EXTERIEUR.

DANEMARC.

COPENHAGUE, *le 4 Septembre.*

La déclaration de guerre de notre cour contre la Suède vient de paraître. En voici la teneur:

DÉCLARATION.

Depuis le moment, où la paix entre le Danemarc et la Suède fut conclue à Jenkoping, S. M. a fait des

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

De Rijks-baron, ridder van het legioen van Eer, prefekt van het departement Vriesland, verwittigt den belanghebbenden, dat het departement Vriesland een contingent voor de marine uit de klasse van 1813 moetende leveren, de conscrits van deze klasse de vrijheid hebben, voor suppleanten aan te bieden, manschappen onder de lengte van vijf voet, mits dat zij 1 meter en 542 millemeters (4 voet 9 duim) bereiken, en dat zij niet boven de 24 jaren oud zijn.

Leeuwarden, den 18 september 1813.

De prefekt van Vriesland,
J. G. VERSTOLK.

PARYS, *den 12 September.*

Eenige Engelschen, die te Trouville, tusschen Bar en Ligny (dept. van de Maas), wonen, hebben een landschip, in de smaak van een zeeschip, vervaardigd, met hetwelk zij langs den schoonen weg, die van de eene naar de andere dier steden loopt, varen. Het is een werktuig met vóór en achtersteven, dat door den wind bewogen wordt. Het staat op vier zeer lage wielen. Voor en achter is een zetel voor twee stuurlieden; een wel ingerigt mechanismus onder het rijtuig, maakt, dat men de wielen naar verkiezing de noodige rigting kan geven. Zie daar voor zoo verre het ligchaam van het werktuig aangaat; gaan wij tot het want over. Verscheiden met hoofdtouwen voorziene masten, een ontelbaar getal touwen, drie raas, welke ieder een zeer hoog gehijscht zeil voeren, waarbij een latijnsch of roe-zeil is, blokken, om die zeilen te brassen of aan den wind te halen of wel om dezelve te reven, maken den opstal uit. Wanneer de wind goed is, dan kan men met dat werktuig vier mijlen in een uur afleggen; wanneer de wind tegen is, of dat de stilte belet te varen, dan spant men een paard voor het rijtuig, dat hetzelve op het sleeptouw neemt; want het is zeer ligt en rolt gemakkelijk voort. Maar daar het wel eens gebeurt, dat de paarden door het tuig schichtig worden, en dat de equipage en passagiers daar door in gevaar zouden kunnen komen, zoo heeft men noodankers, welke denzelfden dienst doen als die ter zee, door in den grond te vatten. Dit werktuig is zeer aardig, maar tevens zeer ongemakkelijk om te reizen; ook kan het slechts tot vermaak en door rijke lediggangers gebruikt worden.

(Journal de Paris.)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

DENEMARKEN.

KOPPENHAGEN, *den 4 September.*

De oorlogs-verklaring van ons hof tegen Zweden is in het licht verschenen. Dezelve luidt aldus:

VERKLARING.

Van het oogenblik af, dat de vrede tusschen Denemarken en Zweden te Jonköping gesloten werd, heeft

mitié et la bonne intelligence avec cet état voisin; mais en même tems elle n'a pû se dissimuler, que le gouvernement suédois, bien loin d'être animé du même sentiment, n'a que trop souvent donné des preuves de dispositions contraires.

Par le traité de Jonköping la Suède s'était obligée à éloigner de ses côtes les vaisseaux de guerre et les croiseurs des ennemis du Danemarc. Ceux-ci continuèrent néanmoins nonseulement à arrêter des navires danois tout près des côtes de Suède; mais ils s'en saisirent même dans les ports suédois. Rarement on daigna répondre, jamais on ne porta remède aux plaintes réitérées du gouvernement danois relativement aux pertes qui résultaient de cet état des choses pour le commerce du Danemarc et de la Norvège. De cette manière la côte de la Suède dans le Cattegat restait après la paix à l'égard de la navigation danoise dans la même position hostile, dans laquelle elle s'était trouvée durant la guerre. La déclaration de guerre, que le gouvernement suédois se laissa persuader à faire émaner contre l'Angleterre, ne produisit à cet égard aucun changement quelconque; et, après le rétablissement de la paix avec la Grande-Brétagne, les dangers, qui attendaient la navigation danoise, s'étendaient également à toutes les côtes de la Suède. Le navigateur danois aurait pû espérer de se trouver à l'abri de toute attaque, de toute capture de la part des ennemis de sa nation sur la côte d'un pays ami et voisin. Il dut croire, qu'un gouvernement, qui constamment fait parade de „ liberté et d'indépendance" serait disposé, ne fut ce qu'en considération de sa propre dignité, à maintenir ses droits territoriaux contre toute insulte. Mais les marins danois ne furent que trop souvent trompés dans leur attente, lorsqu'au moment du danger ils cherchèrent protection et secours sur le territoire suédois, où les bâteaux armés de l'ennemi attendaient sans risque une proie facile. Spoliés de leurs propriétés et souvent poursuivis par l'ennemi jusques sur le continent même de la Suède, il ne leur restait que le regrêt de leurs pertes; mais en même-tems leur juste indignation dut s'éveiller en voyant le gouvernement de cet état voisin se dispenser d'accorder la protection, à laquelle ils furent en droit de s'attendre.

La stipulation du traité de paix de Jonköping, qui porte, qu'on restituerait toute propriété des sujets respectifs des deux états, qui, lors de la rupture, avait été mise sous séquestre, fut exécuté de la part du Danemarc sans aucun délai et avec l'exactitude la plus scrupuleuse. En Suède, au contraire, on retient encore depuis ce tems là les propriétés de plusieurs sujets danois. Les réclamations souvent renouvelées, afin d'obtenir leur extradition ou la restitution de leur valeur, n'ont produit que des subterfuges frivoles, ou des promesses de dédommagement, qu'on a jusqu'ici vainement espéré de voir réalisées.

La Suède ne s'est pas bornée à donner ces preuves de ses dispositions peu amicales envers la Danemarc.

Déjà par un traité conclû au commencement de l'année passée entre les cours de Petersbourg et de Stockholm, et qui depuis fut confirmé à Abo, la

gesteld, om de vriendschap en de goede verstandhouding met zijne naburige staten te handhaven; doch terzelfder tijd heeft hij zich niet kunnen ontveinzen, dat het zweedsch gouvernement, wel verre van met hetzelfde gevoel bezield te zijn, maar al te dikwerf bewijzen van tegenovergestelde gevoelens gegeven heeft.

Bij het traktaat van Jonköping had zich Zweden verpligt, van deszelfs kusten de oorlogschepen en kruisers van de vijanden van Denemarken te verwijderen. Deze voeren nogtans voort, niet alleen, om deensche schepen, in de nabijheid der kusten van Zweden, aan te houden, maar zij namen die zelfs in de zweedsche havens; zelden verwaardigde men zich, te antwoorden; nooit voorzag men in de herhaalde klagten van het deensch gouvernement, betrekkelijk de verliezen, welke uit dezen staat van zaken voor den koophandel van Denemarken en Noorwegen onstond. Op deze wijze bleef Zwedens kust in het Kattegat, na den vrede, met opzigte tot de deensche scheepvaart, in denzelfden vijandigen toestand, als waarin dezelve zich gedurende den oorlog bevonden had. De oorlogs-verklaring, welke het zweedsch gouvernement zich overreden liet, tegen Engeland uit te vaardigen, bragt te dien opzigte geenerlei verandering te weeg; en, na het herstel des vredes met Groot-Brittannie, spreidden zich de gevaren, welke de deensche scheepvaart te gemoet stonden, evenzeer over alle de kusten van Zweden uit. De deensche zeevaarder zou kunnen gehoopt hebben, zich veilig te rekenen tegen allen aanval, alle prijsmaking van den kant der vijanden van zijne natie op de kust van een bevriend en naburig land. Hij moest gelooven, dat een gouvernement, hetwelk bestendiglijk „ over vrijheid en onafhankelijkheid uitwijdt," geneigd zou zijn, al ware het slechts uithoofde van deszelfs eigene waardigheid, deszelfs territoriale regten tegen allen aanval te handhaven. Doch de deensche zeelieden werden maar al te dikwerf in hunne verwachting bedrogen, wanneer zij, op het oogenblik des gevaars, bescherming en hulp op het zweedsch grondgebied zochten, alwaar des vijands gewapende vaartuigen, zonder gevaar, eene gemakkelijke prooi afwachtten. Van hunne eigendommen beroofd, en dikwijls door den vijand tot zelfs op den vasten wal van Zweden vervolgd, bleef hun slechts de smert wegens hunne verliezen over; doch terzelfder tijd moest hunne billijke verontwaardiging zich gaande gemaakt zien, wanneer zij het gouvernement van dien naburigen staat zich zagen onthouden, de bescherming toe te staan, welke zij regt hadden te verwachten.

De bepaling van het vredes-traktaat van Jonköping, behelzende, dat men allen eigendom der respective onderdanen van de beide staten zou terug geven, welke, bij de vredebreuk, onder beslag gelegd was, werd van den kant van Denemarken, zonder eenig verwijl en met de schroomvalligste naauwkeurigheid, uitgevoerd. In Zweden, integendeel, behoudt men nog, sedert dien tijd, de eigendommen van verscheiden deensche onderdanen. De dikwerf vernieuwde reclamatien, ten einde derzelver uitlevering of de restitutie van derzelver waarde te erlangen, hebben slechts ijdele uitvlugten of beloften van schadeloosstelling, welke men tot dus ver te vergeefs gehoopt had, verwezenlijk te zien, ten gevolge gehad.

Zweden heeft zich niet bepaald bij het geven van deze bewijzen van deszelfs weinig vriendschappelijke gezindheden jegens Denemarken.

Zweden had zich, reeds bij een in den beginne van het vorige jaar tusschen de hoven van Petersburg en Stokholm gesloten traktaat, hetwelk sedert te Abo be-

Suède s'était assurée les secours de la Russie pour l'exécution du plan arrêté dès lors, de s'emparer du royaume de Norwège. Dans la même vue un traité pareil fut conclû plus tard entre la Suède et la Grande-Brétagne.

Mais avant d'en venir à des hostilités ouvertes on a voulu faire l'essai de voies plus modérées, mais non pas moins insidieuses.

Par des proclamations perfides qui de tems en tems furent colportées de Suède en Norwège, on s'est efforcé de séduire les habitans de ce dernier royaume et de les porter à se soustraire à la domination de leur souverain légitime et héréditaire.

En même tems un grand nombre de navires, chargés de grains pour la Norwège, qui successivement avaient été expédiés pour le compte du gouvernement danois et pour celui de plusieurs particuliers, furent retenus dans des ports suédois, où ils auraient été obligés de se refugier, tant à cause de détresse, que pour éviter les croiseurs ennemis. Toutes les représentations, faites contre cette mesure, violente en elle-même et atroce par ses suites pour les habitans de la Norwège, ont été entièrement infructueuses. Pour toute réponse le gouvernement suédois fit valoir le prétexte aussi dérisoire, que peu applicable aux chargemens de grains en question: „ que l'exportation de bleds était défendue en Suède." On ne saurait méconnaitre le but des entraves mises à l'approvisionnement de la Norwège. C'était par la faim qu'on voulut contraindre les Norwègiens à se soumettre à la domination de la Suède.

Le gouvernement suédois, comptant sur ses puissans alliés, n'avait par même honte de proposer à S. M., de lui céder la Norwège contre d'autres pays, dont la Suède n'est pas en possession, et dont elle ne peut ni ne saurait jamais s'attendre pouvoir disposer librement.

N'ayant pû obtenir son but, ni par des propositions trompeuses, auxquelles on ajoutait souvent des menaces, ni par les tentatives réitérées de porter les Norwégiens à trahir les devoirs envers leur souverain, le gouvernement suédois manifeste sa mauvaise humeur par la suspension des rélations ministérielles entre les deux états. Il fut enjoint au chargé-d'affaires de S. M. à Stockholm de se retirer; et la mission suédoise à Copenhague fut rappelée. Le consul-général de Danemarc à Gothenbourg fut également renvoyé.

Peu de tems après le gouvernement suédois supprima toute communication entre les deux états.

De cette manière la Suède avait déja anéanti toute rélation amicale avec le Danemarc. L'accès des états suédois fut fermé à tout sujet danois.

On ne s'en tient pas là. Les cours des postes ordinaires entre le Danemarc et la Norwège par la Suède, stipulée par les traités, fut interdit. On défendit aux navires suédois d'acquitter les droits de péage au Sond, quoique S. M., en vertu des traités antérieurement conclus avec la Suède, et confirmés de nouveau par le traité de Jonköping, y ait le droit le plus incontestable.

Mais ce n'était pas assez que de cette manière les navires suédois furent dispensés par leur gouvernement de remplir l'obligation de payer les droits au Sond, des bâtimens armés suédois ont même employé

krachtigd werd, van Rusland hulp verzekerde tot de uitvoering van het alstoen vastgesteld plan, om zich van het koningrijk Noorwegen meester te maken. Met hetzelfde inzigt werd een dergelijk traktaat, doch later, tusschen Zweden en Groot-Brittannie gesloten.

Doch alvorens tot openbare vijandelijkheden te komen, heeft men de proef willen nemen van meer gematigde, doch niet minder listige wegen.

Door trouwelooze proclamatien, welke van tijd tot tijd, van Zweden in Noorwegen gebragt werden, heeft men zich beijverd, de inwoners van laatstgemeld koningrijk te verleiden, en hen over te halen, zich aan de heerschappij van hunnen wettigen en erfelijken souverein te onttrekken.

Terzelfder tijd is een groot aantal, met granen voor Noorwegen, geladen schepen, welke, voor en na, voor rekening van het deensch gouvernement en voor dat van verscheiden particulieren waren afgezonden, in zweedsche havens aangehouden geworden, werwaarts zij verpligt waren geweest, de wijk te nemen, zoo wegens nood, als om de vijandelijke kruisers te ontgaan. Alle vertogen tegen dezen op zich zelven geweldadigen, en in de gevolgen voor de ingezetenen van Noorwegen wreedaardige maatregelen, zijn geheel en al vruchteloos gebleven. Het eenig antwoord van het zweedsch gouvernement was, zich van het zoo bespottelijk, als op de onderhevige ladingen granen weinig toepasselijk voorwendsel te bedienen: „ dat de uitvoer van granen „ in Zweden verboden is." Men kan omtrent het doel der tegen de approviandering van Noorwegen in het werk gestelde hinderpalen niet mis gissen. Het was door den honger, dat men de Noormannen wilde noodzaken, zich aan zwedens heerschappij te onderwerpen.

Het zweedsch gouvernement, op deszelfs vermogende bondgenooten rekenende, schaamde zich zelfs niet, aan Z. M. voor te stellen, hem Noorwegen tegen andere landen af te staan, welke Zweden niet in bezit heeft, en waarover hetzelve niet kan noch immer verwachten moet, vrijelijk te kunnen beschikken.

Deszelfs oogmerk, noch door bedriegelijke voorstellen, waarbij men niet zelden bedreigingen voegde, noch door de herhaalde pogingen, om de Noormannen over te halen, de pligten jegens hunne souvereinen te verraden, betuigde het zweedsch gouvernement deszelfs gemelijkheid door de schorsing der ministeriële schikkingen tusschen de beide staten. Zijner Majesteits zaakgelastte te Stokholm kreeg bevel, zich te verwijderen, en het zweedsch gezantschap te Koppenhagen werd herroepen. De consul-generaal van Denemarken te Gothenburg werd insgelijks terug gezonden.

Korten tijd daarna staakte het zweedsch gouvernement alle gemeenschap tusschen de beide staten.

Op deze wijze had Zweden reeds alle vriendschapsbetrekking met Denemarken vernietigd. De toegang tot de zweedsche staten werd aan alle deensche onderdanen verboden.

Men liet het daar niet bij. De loop der gewone posten tusschen Denemarken en Noorwegen, over Zweden, bij de traktaten bepaald, werd verboden. Men verbood de zweedsche schepen, de tol-regten van de Sond te betalen, hoezeer Z. M., uit krachte der vroegere, met Zweden geslotene, en op nieuw bij het traktaat van Jonköping bevestigde verdragen, daarop het onbetwistbaarste regt had.

Doch het was niet voldoende, dat de zweedsche schepen door hun gouvernement ontheven werden, de verpligting te vervullen, van de regten van de Sond te betalen; maar zelfs hebben gewapende zweedsche vaar-

la force, pour empêcher les navires d'autres nations d'acquitter ces droits.

Enfin un officier de la marine suédoise a déclaré par écrit au gouverneur du Roi à Bornholm, qu'il avait ordre de saisir tous les bâtimens portant pavillon danois, et d'interrompre la communication entre Christiansoe et l'île de Bornholm. Peu de tems après, un officier de la marine royale, retournant de Bornholm à Copenhague, fut arrêté en haute mer par un brick suédois, et conduit à Ystadt, d'où il n'est pas encore revenu.

Le gouvernement suédois s'étant de tant de manières non-seulement dispensé de remplir tout devoir de bon voisinage envers le Danemarc, et ayant suspendu toutes les communications, qui ordinairement ont lieu entre des pays voisins et des états, entre lesquels régne une bonne intelligence, mais ayant même ouvertement rompu la paix entre les deux états, tant en causant des pertes considérables aux sujets du Roi, qu'en prénant en outre avec les ennemis de S. M. des engagemens, tendant à l'assujetissement du royaume de Norwège, S. M. se voit forcée quoiqu'à regret, à recourir aux armes, à fin de repousser par la force toute insulte ultérieure de la part d'un gouvernement, qui déjà depuis longtems a exercé des hostilités contre les états danois et contre les sujets du Roi.

Les ordres nécessaires à cet égard sont déjà donnés aux chefs de l'armée et de la marine de S. M.

Jamais guerre défensive ne fut plus juste. Jamais gouvernement n'a fait preuve de plus de longaminité et de patience en différant de prendre les armes, pour maintenir la sûreté de l'état et défendre la propriété des sujets.

Ce n'est que la nécessité, qui a pû engager S. M. à prendre une résolution, qui repugne aux sentimens de son cœur. Mais ceux-ci doivent nécessairement céder au devoir de défendre les états et les sujets que la Providence lui a confiés, contre des attaques perfides et non provoquées, de la part d'un gouvernement, dont l'Europe entière connait les plans hostiles contre le Danemarc.

S. M., qui compte toujours avec une sécurité entière sur la fidélité inébranlable et l'attachement constans d'un peuple chéri, n'a pas voulu achêter une paix honteuse et précaire par le sacrifice de ses braves et loyaux Norwégiens. Mais elle désire sincèrement, que le gouvernement suédois, en réparant les torts, faits aux sujets de S. M, et en adoptant et suivant des principes pacifiques, fasse naître l'occasion de rétablir entre les deux nations la bonne intelligence, qui seule convient à leur intérêt réciproque.

Fait à Copenhague, le 3 septembre 1813.

(Feuille politique du dép. du Zuyderzée.)

tuigen de magt gebezigd, om de schepen van andere volken te beletten, deze regten te voldoen.

Eindelijk, heeft een officier van de zweedsche zeemagt, aan des Konings gouverneur te Bornholm bij geschrifte, verklaard, dat hij bevel had, alle schepen, deensche vlag voerende, te nemen, en de gemeenschap tusschen Christiaansoe en het eiland Bornholm te onderscheppen. Korten tijd daarna werd een officier van de koninklijke zeemagt, die van Bornholm naar Koppenhagen terug keerde, in de volle zee, door eene zweedsche brik aangehouden, en naar IJstadt gevoerd, van waar hij nog niet terug gekomen is.

Het zweedsch gouvernement zich op velerlei wijzen niet alleenlijk ontheven hebbende, om allen pligt van goede buurschap jegens Denemarken te vervullen, en alle gemeenschap afgebroken hebbende, die gewoonlijk tusschen naburige landen en staten, onder dewelken eene goede verstandhouding heerscht, plaats heeft; maar zelfs openlijk den vrede tusschen de beide staten, zoo wel door het veroorzaken van aanzienelijke verliezen door des Konings onderdanen, als, daarenboven, met Z. M. vijanden verbindtenissen aangaande, strekkende tot de onderwerping van het koningrijk Noorwegen, ziet zich Z. M. genoodzaakt, hoezeer zijns ondanks, tot de wapenen toevlugt te nemen, ten einde alle verdere hoop van den kant eens gouvernements, dat, reeds sints langen tijd, vijandelijkheden tegen de deensche staten en tegen de onderdanen van den Koning heeft uitgeoefend, te keer te gaan.

Te dien opzigte zijn reeds de noodige bevelen aan de hoofden van Zijner Majesteit land- en zee-magt gegeven.

Nooit was een defensieve oorlog regtvaardiger. Nooit heeft een gouvernement meer bewijs van langmoedigheid en geduld opgeleverd, uitstellende, de wapenen op te vatten, om de veiligheid van den staat te handhaven en den eigendom der onderdanen te verdedigen.

Het is alleen de noodzakelijkheid, die Z. M. heeft kunnen overhalen, een besluit te nemen, hetwelk de gevoelens van zijn hart tegenstaat. Doch dezen moeten noodzakelijk voor den pligt wijken, om de staten en de onderdanen, welke de Voorzienigheid hem toebetrouwd heeft, tegen de trouwlooze en niet gezochte aanvallen van eene mogendheid, wier vijandelijke ontwerpen tegen Denemarken door geheel Europa bekend zijn, te verdedigen.

Zijne Majesteit, die steeds met eene volkomene gerustheid op de onkreukbare trouw en de standvastige verknochtheid van een geliefd volk rekent, heeft geen' schandelijken en onzekeren vrede, voor de opoffering zijner dappere en getrouwe noorweegsche onderdanen, willen koopen. Doch dezelve verlangt opregtelijk, dat het zweedsch gouvernement het ongelijk, aan Zijner Majesteits onderdanen aangedaan, herstellende, en vreedzame beginselen aannemende en volgende, de gelegenheid doe geboren worden, om tusschen de beide natien de goede verstandhouding te herstellen, welke alleen voor derzelver wederzijdsch belang geschikt is.

Gedaan te Koppenhagen, den 3den september 1813.

(Staatk. dagb. van het depart. der Zuiderz.)

GEBOORTE- EN HUWELYKS-BERIGTEN.

*** Heden beviel van eene dochter, de huisvrouw van

LEEUWARDEN, H. DE WAL.
den 18 september 1813.

*** Heden zijn getrouwd,

Mr. DAVID SPRÉE, en
GEERTRUIDA FEENSTRA.

LEEUWARDEN, den 17 september 1813.

LEEUWARDE chez D. R. SMEDING et M. KOON.

B L A D
VAN
AANKONDIGINGEN, BEKENDMAKINGEN,
EN
ONDERSCHEIDEN BERIGTEN
VAN
LEEUWARDEN.

1813. No. 113

MAANDAG, den 20 September.

DE MAIRE VAN DE GEMEENTE HASKE noodigt by deze uit, vermits de SCHOOL van Nyehaske, door het vertrek van den schoolonderwyzer *H. A. WEERSINGA*, vakant is geworden, alle degenen, welke naar deze school zouden willen dingen, ten einde zich ter examinatie te laten vinden in het Huis der gemeente van Haske, op MAANDAG den 4 OCTOBER 1813, des voormiddags ten negen uren.

De sollicitanten zullen den tweeden of des noods den derden rang moeten hebben bekomen, en tevens eenig onderwys in de beginselen der Fransche taal kunnen geven; alsmede aan de wetten op de conscriptie hebben voldaan, waarvan zy bewyzen, benevens de vereischte getuigschriften van goed zedelyk en burgerlyk gedrag, moeten inzenden by den heere schoolopziener van het tweede district in Vriesland, te Heerenveen, by wien zy zich, zoo ook by den maire, moeten aangeven, in persoon, of by gefrankeerde brieven, uiterlyk vóór den 23 SEPTEMBER eerstkomenden.

Het jaarlyksch traktement bedraagt, buiten de schoolpenningen, 75 guldens; hetwelk ook voor dit jaar by het budget is toegestaan. De dagschool is, met overleg van den heere schoolopziener, bepaald op één stuiver in de week van elk kind, met byvoeging van eene vrye woning.

Het getal leerlingen bestaat uit ruim honderd.

Voormaals is by dezen post gevoegd het waarnemen van den KERKEDIENST, waarvoor jaarlyks is gegeven 20 guldens, hetwelk waarschynlyk ook met dezen post zal blyven verbonden.

HASKE, den 26 augustus 1813.

De maire voornoemd,
H. DALMOLEN.

)o( )o((o(

MEn vraagt, op aanstaande allerheiligen, een ongetrouwd TUINMAN, die het zaeyen en broeyen wel verstaat, van een goed zedelyk gedrag, en van goede getuigenissen voorzien; adres met gefrankeerde brieven aan de boomkwekers *G. T. BOSGRA*, te Bergum.

De keizerlyke notaris JOVIUS DUCO HANEKAMP VAN HARINXMA, te Leeuwarden, door de regtbank ter eerster instantie, aldaar, benoemd tot CURATOR over de vacerende nalatenschap van wylen *JACOBUS VAN LON*, te Leeuwarden overleden, zal, op WOENSDAG den 22sten SEPTEMBER 1813, des morgens ten 9 uren, op de bovenwoning van *F. VAN LON*, mr. koekebakker, woonachtig in letter D, no. 134, by de Waag, te Leeuwarden, publiek, by boelgoed en gereed geld presenteren te verkoopen: Eenige MANS KLEEDEREN, LINNEN en WOLLEN, MEUBELEN en HUISGERADEN, benevens een twintigjarige RENTE, à 5 per cent, groot aan oud kapitaal *f* 600 - : - : en wat verder te voorschyn zal worden gebragt.

Iemand iets aan bovengemelden boedel verschuldigd zynde, of van denzelven te pretenderen hebbende, gelieve daarvan aangave te doen, aan bovengemelden notaris, uiterlyk op den 1sten OCTOBER 1813.

VERKOOPING BY OPSLAG.

In gevolge autorisatie van de regtbank ter eerster instantie over het arrondissement Sneek, in dato twaalf NOVEMBER 1812, gedenkt ANE WITTEVEEN, keizerlyk notaris in het departement Vriesland, arrondissement Sneek, kanton Lemmer, en residerende in de Lemmer, by opslag, te verkoopen:

Vier veertiende gedeelten in een HUIS en SCHURE, gequoteerd letter A, no. 336, staande en gelegen in de Schans, in de Lemmer; toebehoorende aan *Andries Johannes de Lange*, *Lycle Johannes de Lange*, *Klaaske Johannes de Lange* en *Maike Johannes de Lange*, minderjarige kinderen, zonder eenig bedryf, wonende in de Lemmer, nagelaten by *Johannes Idses de Lange*; alsmede, tien veertiende gedeelten in gemelde huizinge, behoorende aan *Grietje Douwes*, weduwe *Johannes Idses de Lange*; *Douwe Johannes de Lange*, *Tryntje Johannes de Lange*, ten overstaan van *Grietje Douwes*, weduwe *Johannes Idses de Lange*, als moeder en voogdesse over voorschreven vier minderjarige kinderen, arbeidster, wonende in de Lemmer.

Op DONDERDAG den 30sten SEPTEMBER 1813, zynde de eerste veiling, en den 21 OCTOBER 1813, de finale toewyzing, telkens des namiddags ten vier uren, ten huize van *HENDRIKUS LEHEUX*, kastelein in de herberg de Wildeman, in de Lemmer.

Men presenteert uit de hand, by verzegelde briefjes, te verhuren, voor den tyd van vyf aaneenvolgende jaren:

Eene kostelyke WEI- en BOUW-PLAATS, met HUIZINGE en SCHURE cum annexis, bestaande in ongeveer 19 morgens heerlyk WEILAND, 15 morgens BOUWLAND, en 50 madden HOOILANDEN, staande en gelegen onder Kortezwaag, niet ver van den Gordyk; wordende thans by de eigenaren *H. U. de Vries* cum uxore, bewoond en gebruikt, op St. Petri, mei en jacobi 1814, te aanvaarden, waarvan de conditien zyn te vernemen by den eigenaar *H. U. de Vries*, en by *Abele Gerbens de Jong*, te Kortezwaag, voormeld.

De gegadigden zullen hunne briefjes moeten inleveren, vóór of op den 12den NOVEMBER dezes jaars, aan *A. G. de Jong*, voormeld.

De keizerlyke notaris JAN KLAASESZ te Dokkum, benoemd door den heer prefekt van het departement Vriesland, presenteert, onder deszelfs nadere approbatie, aan den meestbiedenden, te verhuren:

Negen pondematen BOUWLAND, en zes en een-tweede pondematen GREIDLAND, gelegen onder den dorpe Niawier, toebehoorende aan de kerk en diakony van hetzelve dorp.

Wie hier aan gadinge maken, komen, op DINGSDAG den 28sten SEPTEMBER 1813, des namiddags ten 2 uren, ten huize van *Jan Zakes van der Herberg*, kastelein te Niawier; kunnende de conditien intusschen worden gezien by bovengemelden notaris.

PRYS DER BOTER TE LEEUWARDEN, den 17 September 1813, *f* 22 - 0 - 0 schippers-markt.

GROVE KAAS *f* 15 - 0 - 0 à 18 - 5 - 0 het schippond.

De prys der granen was dienzelfden dag ter markt aldaar.

Middelprys van het lopen tarwe *f* 11 - 16 - 0.

Middelprys van het last rogge 180 goud guldens.

PRYS-COURANT VAN EFFECTEN.

Beurs te Amsterdam, *den 16 September* 1813.

Holland. inschrijvingen op het grootboek	2½ pCt.		11¼	à	11½
—— idem idem	2½	——	11½	à	11¾
—— idem idem	3	——	12	à	13
—— idem idem	3½	——	14	à	14½
—— idem idem	4	——	16	à	16½
—— idem idem	4½	——	17	à	17½
—— idem idem	5	——	20½	à	21
—— idem idem	5½	——	22	à	22½
—— idem idem	6	——	24	à	24½
Recep. cert. idem van 30 millioen 1808.	7	——	27½	à	27¾
—— obligatien . . 20 idem . . 1804.	5	——	11	à	11½
—— domein rescriptien	4	——	39½	à	40
Bons van het syndikaat 3de serie	5	——	99	à	99½
Idem idem, 4de serie	5	——	87½	à	88½
Idem idem, 5de serie	5	——	73	à	74
Idem idem, 6de serie	5	——	63½	à	64½
Idem idem, 7de serie	5	——	60½	à	61½
Idem idem, 8ste serie	5	——	58	à	59
Amerika obligatie bij *Staphorst* en *Hubbert* van januarij 1791	6	——	50	à	51
—— idem idem bij idem van sept. 1790.	7½	——	60½	à	62
—— idem idem bij idem op 3 en 6 pCt. fondsen, april 1791.	5½	——	50½	à	51½
—— idem idem bij idem van julij 1791.	5½	——	49	à	49½
—— idem idem junij en november .	4½	——	42	à	42½
—— aandeelen in 6 pCts. associatien bij *Staphorst* 1805.	5½	——	87½	à	88½
—— obligatie liquidatie debt. by *Crommelin en zonen*	6	——	108	à	110

——— idem idem bij idem 15 nov. 1790.	7	——	87 à 88
——— idem op 6 en 3 pCts. fondsen bij idem 15 junij 1791.	5½	——	70 à 71
——— idem deffered debts, bij idem . . .	6	——	79½ à 80½
——— idem liquid. debt bij *Texier* C. S.	6	——	87 à 90
——— idem idem bij *Croese en Comp.*	6	——	62 à 64
——— idem idem bij idem	5½	——	54 à 55
——— idem idem bij idem	4½	——	47½ à 48½
——— idem idem bij *Hope en Comp.* C. S.	5½	——	96½ à 97
Denemk., op de kroon, bij *Kinman* . .	4	——	38½ à 39
——— op de bank, bij *Dull*	4	——	38½ à 39
——— op de tollen, bij idem	4	——	38½ à 39½
——— aziatische compagnie	5	——	39½ à 40½
Spanje, negotiatie bij *Hope en Comp.* 1805	5½	——	21½ à 22
——— idem idem 1807	5½	——	18½ à 18¾
Oostenr., op de weener bank bij *Golle en C.*	5	——	à
Certificaten op dezelve, bij *Goll en Comp.*	. . .	.	18½ à 18½
Rusland, bij *Hope en Comp.*	5	——	40½ à 41½
Portugal, bij idem	5	——	87 à 88
Napels, bij idem	5	——	97 à 98
Sweden, bij *Hoggúer en Hasselgreen* .	5	——	26½ à 29
Pruissen, bij de wed. *Uberfeldt en Serrurier*	5	——	40 à 41
——— van *Halmael en Hagedoorn* . .	5	——	65 à 66
Beyeren, betaalbaar te Amsterdam . .	6	——	86 à 90
Mecklenburg-Strelitz, bij *Köning en Comp.*	6	——	95 à 96
Fransche fondsen	5	——	72½ à 73½
Certificaten bij *Ketwich en Voombergh* c. s.	5	——	71½ à 72

S P E C I E - K O E R S.

Amsterdam, den 16 September 1813.

G O U D E   S P E C I E N.

Nieuwe dukaten	per stuk	f 5 : 18 - 19
Oude dito	———	- 5 : 18 - 19
Ligte dito	bij de once	- 50 : 5 - 10
Souvereinen	per stuk	- 16 : 12 - 13
Spaansche pistolen	by de once	- 43 : 12 - 13
Spaansche quadrupels	per stuk	- 38 : 17 - 18
Fransche pistolen	per once	- 45 : 2 - 4
Pruissische dito	per stuk	- 10 : 5 - 6
Lunenburger dito	———	- 10 : 5 - 6
Nieuwe louis d'or	———	- 11 : 9 - 10
Zonne dito	———	- 11 : 12 - 13
Napoleons d'or	———	- 9 : 16 - 16½
Guinjes	———	- 12 : 12 - 13
Karolinen	———	- 11 : 11 - 13
Baren goud	}	- 15½ à 16½ pCt.
Goude crusaden	}	

Te LEEUWARDEN, bij D. R. SMEDING.